

25.5.2012

Valtiovarainministeriölle

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain 58 §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamisesta

Sovitun mukaisesti lähetämme epävirallisen lausuntomme hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain 58 §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamisesta.

1 Vähennysrajoituksen alaraja

Kansainvälisesti vertaillen ehdotetut korkorajoitussäännökset ovat ankaria ja erityisesti rajoituksen alaraja (500.000 euroa) on kansainvälisesti vertaillen hyvin matala, mikä tuo melko monimutkaisten rajoitusten piiriin myös sellaisia tapauksia, joissa fiskaalinen intressi ei ole merkittävä. Kun otetaan lisäksi huomioon, että korkotaso on tällä hetkellä alhainen, korkotason nouseminen saattaa useita uusia pk-yrityksiä korkorajoitussäännösten piiriin. Toisaalta alarajan olisi hyvä olla melko pysyvä eikä sen tarkistaminen vuosittain korkotason muuttuessa tunnu perustellulta. Tässäkin suhteessa alarajan korottaminen (vähintään ensimmäisinä vuosina) olisi mielestämme perusteltua.

Lisäksi hallituksen esitysluonnoksen perustelujen ja valtiovarainministeriön sivuilla olevan esimerkin mukaan on epäselvää, miten alarajaa pitäisi tulkita. Lakitekstin mukaan ”Nettokorkomenot vähennetään kuitenkin siltä osin kuin ne ovat verovuonna enintään 500 000 euroa.” Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan (s. 22) ”Lisäksi nettokorkomenoja voitaisiin verovuonna rajoituksesta huolimatta vähentää enintään 500 000 euron määrään saakka.” Lakitekstiä ja hallituksen esityksen yksityiskohtaisia perusteluja voidaan tulkita siten, että nettokorkomenoja saadaan aina vähentää enintään 500 000 euroa. Hallituksen esityksen yleisperustelujen ja valtiovarainministeriön internet-sivuilla olevan esimerkin perusteella alarajan merkitys voidaan kuitenkin ymmärtää toisin.

Hallituksen esityksen yleisperustelujen mukaan (s. 20) ”Korkomenot voitaisiin vähentää edellä mainitusta rajoituksesta huolimatta, jos ne olisivat verovuonna enintään 500 000 euroa.” Myös laskuesimerkin valossa näyttää siltä, että alarajan ylittyessä vähennyskelpoisia korkoja arvioitaisiin vain 30 %:n EBITDA rajan perusteella, jolloin vähennyskelpoinen määrä voisi jäädä myös alle 500.000 euroon EBITDA:n ollessa alle €1,66 miljoonaa. Tällainen lain soveltaminen saattaa korkotason vaihdellessa johtaa hyvin erikoisiin tilanteisiin seuraavan laskuesimerkin mukaisesti:

	Esimerkki 1	Esimerkki 2
EBTIDA	1 200 000	1 200 000
Nettokorkomenot	490 000	510 000
Vähennyskelpoinen korko	490 000	360 000

Edellä kuvattu yksinkertaistettu laskelma osoittaa, että verovähennyskelpoisten korkojen ja sitä kautta yrityksen verorasituksen määrä saattaa vaihdella huomattavasti lähes identtisissä tilanteissa, joissa nettokorkomenojen määrä on lähellä 500 000 euron rajaa. Vähennyskelpoisten korkojen ja maksettavien verojen määrää olisi myös hankala ennakoida, sillä vähäiselläkin muutoksella korkotasossa saat-
taisi olla suuri merkitys maksettavien verojen määrään, jos 500 000 euron raja pääsisi ylittymään.

Mielestämme olisi perusteltua, että 500 000 euron suuruiset nettokorkomenot olisivat aina vähennyskelpoisia eikä 30 %:n raja vaikuttaisi tähän. Absoluuttinen vähimmäisraja on tyypillinen myös kansainvälisesti arvioituna (mm. Saksassa €3 miljoonan rajan alittavat korot ovat aina vähennyskelpoisia).

Edellä esitetty alarajan soveltaminen myös yksinkertaistaa verotusmenettelyä ja selkeyttää korkojen vähentämistä tapauksissa, joissa nettokorkomenojen määrä on alhainen. Mielestämme olisi perusteltua, että lakitekstissä todettaisiin selkeästi, että alle 500 000 euron nettokorkomenot ovat aina vähennyskelpoisia riippumatta EBITDA-testistä.

2 Back-to-back -järjestelyt

Hallituksen esitysluonnoksen perustelujen mukaan laki rajoittaisi korkomenojen vähentämistä, kun ne suoritettaisiin välittömästi tai välillisesti etuyhteydessä olevalle osapuolelle. Velkasuhteen osapuolilla tarkoitettaisiin koron maksajaa ja korkomenoa vastaavan tulon tosiasiallista edunsaajaa.

Etupiiriyhtiöiden välisten lainakorkojen vähennysrajoituksia ei voida välttää kierrättämällä laina pankin tai muun ulkopuolisen tahon kautta, sillä ehdotettujen säännösten mukaan ns. back-to-back -järjestelyt ovat rajoitussäännösten piirissä. Lain ehdotetun sanamuodon mukaan ”jos koron perusteena oleva velka on otettu muulta kuin etuyhteydessä olevalta osapuolelta, etuyhteydessä oleva osapuoli on korkomenoa vastaavan tulon tosiasiallinen edunsaaja siltä osin kuin etuyhteydessä olevalla osapuolella on saatava tältä muulta kuin etuyhteydessä olevalta osapuolelta ja velalla on yhteys saatavaan.”

Säännöksen sanamuoto edellyttää yhteyttä ulkopuoliselta olevan velan ja tuolta taholta konserniyhtiöltä olevan saatavan välillä. Hallituksen esityksen perusteluosassa todetaan säännöksen soveltuvan tilanteeseen, jossa etuyhteydessä oleva osapuoli antaa muulle kuin etuyhteydessä olevalle osapuolelle lainan ja tämä muu kuin etuyhteydessä oleva osapuoli lainaa tällä perusteella varat toiselle etuyhteydessä olevalle osapuolelle.

Käsityksemme mukaan korkorajoitusten piiriin eivät tule lainat sellaiselta pankilta, jossa jollain tai joillain konserniyhtiöillä on myös talletuksia, mikäli talletukset eivät ole olleet pankin asettama edellytys lainan saamiselle. Samoin konserniyhtiöllä voi olla myyntisaatava ulkopuoliselta taholta, jolta toinen konserniyhtiö on ottanut lainaa. Jos/kun myyntisaatava tai sen perusteena oleva kauppa ei ole ollut ulkopuolisen antaman lainan edellytys, tämä laina ei voi olla korkorajoitussäännösten piirissä.

Cash pool -järjestelyissä pankki maksaa tai perii koron cash pool leaderin nimissä olevalle nettosaldoille. Cash poolin jäsenet puolestaan maksavat korkoa omalle velkasaldolle ja saavat korkoa omalle talletukselleen. Muodollisesti cash pool -jäsenen transaktio on järjestävän pankin kanssa. Kokonaisuutena järjestelyyn kuuluu sekä konserniyhtiöiden tekemät talletukset että konserniyhtiöiden ottamat velat, sillä järjestelystä tekee konsernin kannalta edullisen nimenomaisesti se, että velkakorkoa pankille maksetaan vain nettosaldoille. Toisaalta cash pool -kokonaissaldo pankkiin päin voi olla negatiivinen eikä talletusten voida sanoa olevan yksittäisen yhtiön velansaannin edellytys.

Konsernitilijärjestelyissä saatava- ja velkasuhteet ovat suoraan konserniyhtiöiden välisiä. Kun konsernitili on suomalaisen emoyhtiön nimissä, suomalainen yhtiö on velkaa useille konserniyhtiöille. Jos konsernitalletuksilla rahoitetaan emoyhtiön omaa rahantarvetta, nettokorko on negatiivinen ja periaatteessa korkorajoitusten piirissä. Konsernitalletukselle maksetaan usein velkakorkoa alhaisempaa talletuskorkoa, joten järjestely on konsernitilin omistajan kannalta edullinen tapa toiminnan rahoittamiseksi. Emoyhtiön kannalta tilanne usein korjaantuu osingonjaon yhteydessä. Erityisten rajoitusten kohdistaminen tällaisiin emoyhtiön kannalta edullisiin järjestelyihin ja ulkopuolisen rahoituksen suosiminen ei ole mielestämme perusteltua.

Selvyyden kannalta olisi suotavaa, että hallituksen esityksessä otettaisiin kantaa siihen, soveltuvatko korkorajoitukset myös cash pool -järjestelyihin.

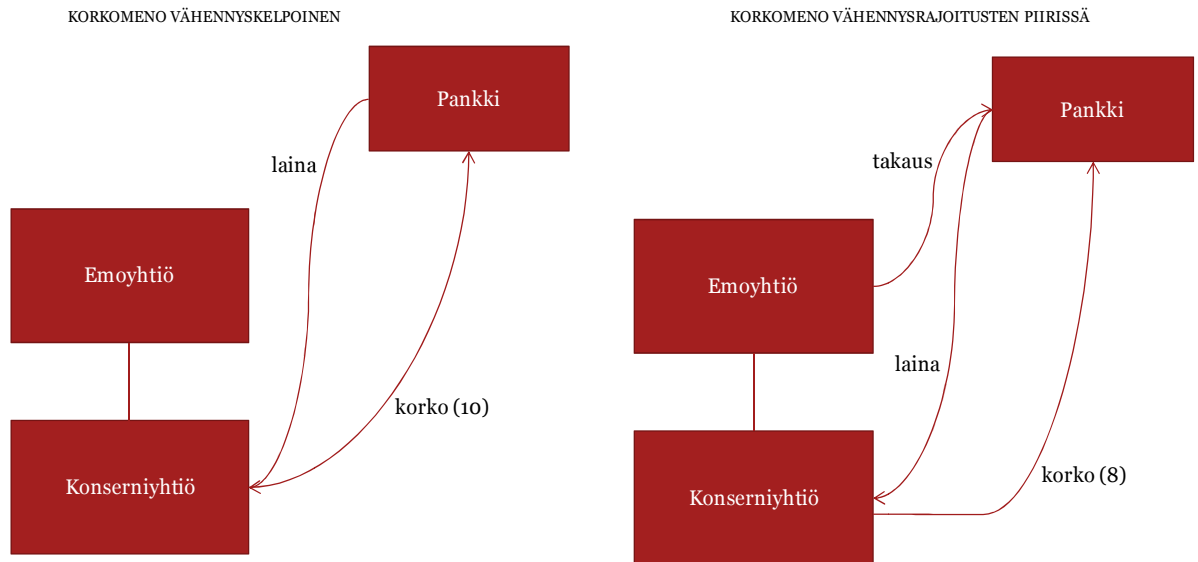
3 Etuyhteydessä olevan osapuolen antama vakuus

Säädöstekstiluoennoksessa etupiiritahon lainan maksamisen vakuudeksi antama vakuus rinnastetaan back-to-back -lainajärjestelyihin. Lakitekstiluoennoksen mukaan: ”Koron perustana oleva velka on otettu etuyhteydessä olevalta osapuolelta myös silloin, kun velka on otettu muulta kuin etuyhteydessä olevalta osapuolelta, mutta etuyhteydessä oleva osapuoli on antanut tälle muulle kuin etuyhteydessä olevalle osapuolelle vakuuden ja vakuudella on yhteys velkaan tai sen osaan.”

Etupiiriyhtiön velan puolesta annettu vakuus on taloudellisesti täysin erilainen tilanne kuin ulkopuoliselle annettu talletus tai laina. Back-to-back -järjestelyssä talletuksen tekevä etupiiritaho saa ulkopuoliselta korvauksen talletukselleen, ja tällaiseen tilanteeseen viitataan myös hallituksen esityksen perusteluissa. Sen sijaan ulkopuolinen velkoja ei yleensä maksa vakuuden antajalle korvausta. Ulkopuoliselle taholle maksettu korko ei millään tavalla valu etupiiriin kuuluvalla osapuolelle.

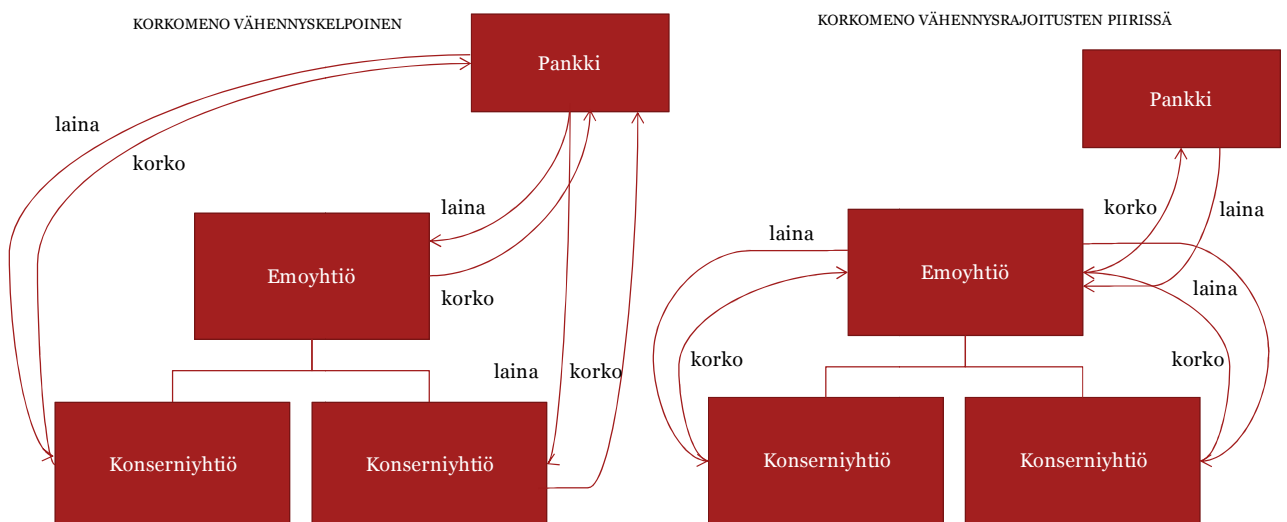
Konserneissa on varsin yleistä, että konsernin käytössä olevat vakuudet kerätään ulkopuolisen rahoituksen vakuudeksi. Ulkopuoliset rahoittajat vaativat vakuuskelpoisen omaisuuden panttaamista ja usein myös muiden konserniyhtiöiden antamia takauksia. Samalla konserni pyrkii alentamaan ulkoisen rahoituksensa kustannuksia, sillä vakuusvelan korko on vakuudettoman velan korkoa alempi. Ehdotetussa muodossa säädösteksti saattaisi käytännössä kaiken konserniyhtiöiden ulkoisen rahoituksen korkorajoitussäännösten soveltamispiiriin.

Kuva 1: Tytäryhtiön lainalle annettu takaus

Edellä olevassa tapauksessa konserniyhtiö maksaa pankille vakuudettomasta lainasta korkoa 10 yksikköä. Konserniyhtiön kannattaa antaa lainan maksamisesta takaus vain, mikäli se alentaa pankkilainan korkoa. Takauksen antamisen jälkeen korko määrä alenee 8 yksikköön. Lain tarkoituksen kannalta ei ole perusteltua, että konserniyhtiö saisi vähentää 10 yksikön suuruisen korko rajoituksetta, mutta emoyhtiön antaman takauksen jälkeen 8 yksikön suuruinen korko olisi vähennysrajoitusten piirissä.

Kuva 2: Emoyhtiön ulkoinen rahoitus

Edellä olevassa tapauksessa ns. hajautetussa rahoitusmallissa kullakin konserniyhtiöllä on lainaa pankista. Käytännössä tällainen hajautettu malli on hyvin harvinainen ja yleensä konsernin rahoitus on keskitetty emoyhtiöön tai erilliseen rahoitusyhtiöön. Hajautetussa mallissa konserniyhtiöiden maksamat korot, yhteensä 10 yksikköä, ovat rajoituksetta vähennyskelpoisia. Sen sijaan keskitetyssä rahoitusmallissa sekä konsernin sisäinen rahoitus että emoyhtiön ulkoinen pankkilaina on korkovähennysrajoitusten piirissä.

Ehdotamme, että 18 § 3 momentti muutetaan kuulumaan seuraavasti: ”Jos koron perusteena oleva velka on otettu muulta kuin etuyhteydessä olevalta osapuolelta, etuyhteydessä oleva osapuoli on korkomenoa vastaavan tulon tosiasiallinen edunsaaja siltä osin kuin etuyhteydessä olevalta osapuolelta on saatava tältä muulta kuin etuyhteydessä olevalta osapuolelta ja velalla on yhteys saatavaan tai saatava on velan vakuutena.”

4 Keskinäiset kiinteistöyhtiöt

Keskinäisten kiinteistöyhtiöiden tarkoitus ei ole tuottaa voittoa vaan keskinäinen kiinteistöyhtiö on eräs kiinteistöomistuksen muoto. Osakkaat voivat rahoittaa kiinteistöyhtiötä joko oman tai vieraan pääoman ehtoisesti. Jotta kiinteistöyhtiöön ei kerry tarpeettomia käteisvaroja, rakennuksen hankintamenoa vastaava osuus rahoitetaan usein velalla, jolloin poistoja vastaava osuus voidaan maksaa lainanlyhennyksinä. Maapohjan hankintameno voidaan rahoittaa omalla pääomalla, sillä maapohjan hankintamenosta ei tehdä poistoja. Kokonaisuutena osakkaan tekemän sijoituksen oman tai vieraan pääoman ehtoisuudella ei ole suurta merkitystä tuloksen tai verotettavan tulon kannalta, sillä osakas on velvollinen kattamaan myös yhtiön korkokustannukset maksamallaan vastikkeella.

Ehdotetut korkovähennysrajoitukset aiheuttaisivat keskinäiselle kiinteistöyhtiölle veronmaksutilanteen, mikäli rahoitusvastikkeen määrä olisi vähemmän kuin $3,33 \times$ korkokulut. Kun toimistorakennuksesta tehtävä maksimipoisto on 4 prosenttia poistamattomasta hankintamenosta, kiinteistöyhtiö joutuisi veronmaksutilanteeseen, jos korko ylittäisi 1,71 % (edellyttäen että lainapääoma olisi aina poistamattoman hankintamenon suuruinen ja että kiinteistöyhtiön saama rahoitusvastike on poiston ja korkokulujen summa).

Kuva 3: Laskelmaesimerkki

Taustaoletukset

Keskinäisen kiinteistöyhtiön tase

Maa-alue	1 000 000	Oma pääoma	1 000 000
Rakennus	10 000 000	Osakaslaina	10 000 000

Poisto 400 000

Jos korko olisi	1 %	1,71 %	2 %	3 %	4 %
Vastike	500 000	571 429	600 000	700 000	800 000
Poisto	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Korkokulu	100 000	171 429	200 000	300 000	400 000
Verotuksellinen EBITDA	500 000	571 429	600 000	700 000	800 000
Max. korkomenovähennys	150 000	171 429	180 000	210 000	240 000
Verotettava tulo	0	0	20 000	90 000	160 000

Rajoitus ei ole perusteltu ainakaan niissä tilanteissa, jossa velkojana on osakas, joka tulouttaa kiinteistöyhtiöltä saadun koron omassa verotuksessaan ja joutuu lisäksi kattamaan kiinteistöyhtiön maksettavaksi tulevan tuloveron vastikkeilla.

Yhtenä mahdollisuutena olisi rajata keskinäiset kiinteistöyhtiöt korkovähennysrajoitusten ulkopuolelle.

Mikäli keskinäiset kiinteistöyhtiöt halutaan jättää rajoitusten piiriin, ehdotamme, että keskinäisen kiinteistöyhtiön osakkaaltaan olevalle lainalle maksamaa korkoa ei lueta koroksi korkorajoitussääntöksiä sovellettaessa.

Myöskään ns. Mankala-yhtiöiden ei ole tarkoitus tuottaa voittoa vaan toimia omakustannusperiaatteella. Käsityksemme mukaan Mankala-yhtiöitä tulisi käsitellä samoin kuin keskinäisiä kiinteistöyhtiöitä.

5 Korkovähennysrajoitukset ja konserniavustus

Vähennyskelpoisten korkojen määrä lasketaan verotuksellisesta EBITDA:sta eli elinkeinotoiminnan tuloksesta ennen korkoja, poistoja sekä muita rahoitusomaisuuden menetyksiä ja arvomuutoksia. EBITDA lasketaan annetun konserniavustuksen jälkeen.

Suomen konserniavustusjärjestelmä on hyvä ja toimiva. Ehdotetut korkovähennysrajoitukset tulisi sovittaa yhteen konserniavustusjärjestelmän kanssa siten, ettei korkovähennysrajoitus heikennä konserniavustusjärjestelmän toimivuutta. Ehdotetussa muodossa, jos konserniyhtiöllä on etuyhteysosapuolelle olevaa velkaa ja korkokuluja, konserniavustuksella verotettava tulo voidaan saada nolleen vain, jos poistojen ja nettorahoitustuottojen yhteismäärä vähennettynä nettokorkomenoilla on vähintään 2,33 x nettokorkomenot.

Uusia korkovähennysrajoituksia sovellettaessa yhtiö ei pääse etupiiritaholle maksetuilla koroilla nollettulokseen, mikäli sillä ei ole riittävästi poistoja ja muita rahoitustuottoja. Konserniavustusta antava yhtiö ei ole tässä suhteessa eri asemassa kuin yksittäinen yhtiö. Ratkaisu tuntuu kuitenkin kohtuuttomalta ainakin niissä tilanteissa, joissa korkotuotto tuloutuu konserniavustuksen saajayhtiössä tai potentiaalisessa saajayhtiössä.

Kuva 4: Esimerkkilaskelmat konserniavustuksen vaikutuksesta yhtiöiden verotettavaan tuloon korkorajoitussäännöksiä sovellettaessa

(i) Nykytila: korkomeno vähennyskelpoinen, konserniavustuksella tulo saadaan tasattua

Annetaan konserniavustusta		Ei anneta konserniavustusta	
Yhtiö A		Yhtiö A	
Elinkeinotoiminnan tulos	-700	Elinkeinotoiminnan tulos	-700
Saatu konserniavustus	700	Saatu konserniavustus	0
Verotettava tulo	0	Verotettava tulo	-700
Yhtiö B		Yhtiö B	
Elinkeinotoiminnan tulos	1000	Elinkeinotoiminnan tulos	1000
Annettu konserniavustus	-700	Annettu konserniavustus	0
Korot	-300	Korot	-300
Verotettava tulo	0	Verotettava tulo	700

(ii) Ehdotetut säännökset: korkomeno vähennysrajoitusten piirissä, konserniavustus osittain tehoton tulontasaja

Annetaan konserniavustusta		Ei anneta konserniavustusta	
Yhtiö A		Yhtiö A	
Elinkeinotoiminnan tulos	-700	Elinkeinotoiminnan tulos	-700
Saatu konserniavustus	700	Saatu konserniavustus	0
Verotettava tulo	0	Elinkeinotoiminnan tappio	-700
Yhtiö B		Yhtiö B	
Elinkeinotoiminnan tulos	1000	Elinkeinotoiminnan tulos	1000
Annettu konserniavustus	-700	Annettu konserniavustus	0
Korkomenot	-300	Korkomenot	-300
Max. korkomenovähennys	-90	Max. korkomenovähennys	-300
Verotettava tulo	210	Verotettava tulo	700
Vero 51,45			
Vähennyskelvoton korko	210	Vähennyskelvoton korko	0

Jos korkovähennysrajoitus aiheutuu konserniavustuksesta, olisi varsin kohtuullista, ettei vähentämättä jäänyt määrä tuloutuisi ja aiheuttaisi näin kahdenkertaista verotusta. Ehdotammekin, että konserniavustuksen ollessa etupiirivelkojan ja -velallisen välillä mahdollinen korkovähennyksen lykkäämisen sijaista osapuolilla olisi yhdessä mahdollisuus valita vähentämättä jääneen koron tulouttamatta jättäminen etupiirivelkojan verotuksessa.

Toinen mahdollisuus konsernikokonaisuuden huomioon ottamiseksi olisi mahdollisuus siirtää vähennyskelvottomien korkojen erää sellaisten konserniyhtiöiden välillä, joiden kesken konserniavustus olisi mahdollinen ja tehdä varaus korkovähennyksen saajan verotuksessa EVL 18 a §:ssä säädetyin rajoituksin. Tällä keinolla mahdollinen kahdenkertainen verotus ei poistuisi yllä olevan esimerkkinme tapauksessa, sillä esimerkissämme konserniavustusta käytetään tappion kattamiseen ja konserniavustuksen saajan vähennyskelpoisten etupiirikorkojen määrä on 0. Mahdollisuus korkovähennyksen siirtämiseen kuitenkin lieventäisi kahdenkertaisen verotuksen uhkaa tilanteissa, jossa konserniavustusta on käytetty voitonjaon korvaajana.

6 Vähentämättä jääneen määrän siirtyminen liiketoimintasiirrossa

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan vähennyskelvoton nettokorkomeno ei siirtyisi liiketoimintasiirrossa vastaanottavalle yhtiölle. Perusteluna viitataan tappioiden siirtymistä koskevaan säännökseen.

Käsityksemme mukaan vähennyskelvoton nettokorkomeno on erilainen erä kuin verotuksessa vahvistettu tappio. Lisäksi tappio on vähennyskelvotonta nettokorkomenoa helpommin tasattavissa konserniyhtiöiden välillä, sillä koko tappio voidaan kattaa saadulla konserniavustuksella, kun puolestaan koko vähennyskelvotonta nettokorkomenoa ei voida kattaa saadulla konserniavustuksella joutumatta veronmaksutilanteeseen (edellyttäen että poistoja ja muita rahoitustuottoja ei ole riittävästi).

Liiketoimintasiirrossa hyllypoistot ja muut verotuksessa vähentämättä jääneet erät kuuluvat liiketoimintakokonaisuuteen ja ne siirretään vastaanottavalle yhtiölle liiketoiminnan mukana. Vähennyskelvoton nettokorkomeno on tässä suhteessa rinnastettavissa hyllypoistoon. Näin ollen vähennyskelvottoman nettokorkokomenon siirtäminen liiketoimintasiirrossa olisi perusteltua.

Käsityksemme mukaan olisi perusteltua, että vähennyskelvoton nettokorkomeno käyttäytyisi liiketoimintasiirrossa ja jakautumisessa samalla tavalla. Näin ollen vähennyskelvoton nettokorkomeno siirtyisi liiketoimintasiirrossa vastaanottavalle yhtiölle siltä osin kuin on ilmeistä, että vähennyskelvoton nettokorkomeno on syntynyt vastaanottavalle yhtiölle siirtyneestä toiminnasta.

7 Suojauskulut, suojausinstrumentin tulos ja rahoitusomaisuuden arvomuutos

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan vähennyskelpoisten korkojen määrä lasketaan verotuksellisesta elinkeinotoiminnan tuloksesta ennen korkoja, poistoja sekä muita rahoitusomaisuuden menetyksiä ja arvomuutoksia. Säännöksen sanamuodon mukaan vaikuttaisi siltä, että rahoitustulokseen vaikuttavista eristä osa olisi EBITDA:n yläpuolella ja osa alapuolella. Esimerkiksi velan kurssivoitto tai -tappio olisi EBITDA:n yläpuolella (koska kurssivoitto tai -tappio ei liene EVL:ssä tarkoitettu ”arvomuuotos”), mutta velan suojaamiseksi hankitun valuuttaoption arvomuutokset olisivat EBITDA:n alapuolella (jos valuuttaoptiota pidettäisiin rahoitusomaisuutena). Tällainen epäsymmetrinen tilanne ei ole perusteltu.

8 Luottotappiovaraus ja ”rahoitusomaisuuden arvomuutos”

Talletuspankki sekä luottolaitos saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 % saamisten yhteismäärästä. Luottotappiovaraus ei teknisesti ole ”rahoitusomaisuuden arvomuutos”, Kun se kuitenkin asiallisesti vastaa rahoitusomaisuuden arvonalentumista, on nähdäksemme perusteltua rinnastaa se rahoitusomaisuuden arvomuutokseen verotuksellista EBITDA:aa määriteltäessä. Tämä on mielestämme syytä huomioida lain sanamuodossa.

Helsingissä 25. päivänä toukokuuta 2012

PricewaterhouseCoopers Oy

Karin Svennas
Partner

Merja Raunio
Partner